

Cursus Torah

(20) Parasjat T'roemah

Driebergen, 12 juni 2012

Willem J. Ouweneel

parasjat T'roemah ('hefoffer')

(Ex 25:1 – 27:19)

Hefoffer voor de tabernakel; de ark des verbonds; tafel der toonbroden en kandelaar; de eigenlijke tent; brandofferaltaar en voorhof

Onderverdeeld:

- I. Ex 25:1-40 (1^e les)
- II. Ex 26:1–27:19 (2^e les)

Tabernakelheffing (Ex 25:1-9)

Vs2: Hebr. *t'roemah*, van *r-oe-m*, 'heffen' (vgl. 29:27 'hefschenkel': 'dat wat geheven wordt' > 'heffing')

Echter: 'vrijwillig' gegeven, met het *hart*! (zie 36:5v.: er was zelfs te veel!)

Vgl. 12:35v.: Egypte 'beroofd': goud, zilver, textiel; verder gevonden in de woestijn of bijgekocht van langstreckende karavanen?

Veertien (2x 7) materialen worden verlangd (vs3-7):

14 materialen (25:3-7)

- (a) *mineraal*: (1) goud, (2) zilver, (3) koper, (4) edelstenen voor efod (schort) & borsttas (28:9-12,17-21)
- (b) *plantaardig*: (5) fijn linnen, (6) acaciahout (Ibn Ezra: gevonden bij de Sinai), (7) lampolie (van olijven, Lv27:20), (8) specerijen voor zalfolie (30:22-33) & reukwerk (30:7v.)
- (c) *dierlijk*: (9) blauw-, (10) roodpurperen & (11) scharlaken wol, (12) stof van geitenhaar, (13) roodgeverfde ramsvellen, (14) zeekoeienleer (of gewoon: fijn leer)

Doel van de tabernakel (Ex 25:8v.)

Vs8: bouw van een ‘heiligdom’ (*miqdâsj*, van *qadosj*, ‘heilig’, dus afgezonderd van het profane & toegewijd aan God) *waar God kan wonen* (vgl. 15:13,17; 29:45)

Gods verlangen staat voorop: een woning voor Hém

Vs9: volgens Gods ontwerp, aan Mozes getoond (vgl. vs40; Hd 7:44): ‘hemels voorbeeld’ (Hb 8:5)

Rasjbam: God toonde hem een soort model; Ibn Ezra: niet in een visioen, zoals bij Ezechiël (40-44)

Drieërlei betekenis

Vs9: tabernakel (Lat.: *tabernaculum*, ‘tent’; Gr.: *skènè*, ‘tent’; Hebr.: *misjkan*, van *sj-k-n*, ‘wonen’):

(a) aardse woonplaats van God > Jesjoea > Gemeente

Neerwaartse beweging (Gods zelfopenbaring; Ex 25-27):

(b) beeld van de hemelse heerlijkheid (Hb 8:5; 9:23) c.q.
van de heerlijkheid van Jesjoea (vgl. Jh 1:14)

Opwaartse beweging (plaats van eredienst; Ex 28-30):

(c) ontmoetingsplaats van God en zijn volk op basis van
het offer (vgl. Ex 29:36-46) > werk van Jesjoea

De tabernakel

Indeling van de beschrijving

N.B. eenderde van Ex aan de tabernakel gewijd! + Hb!

- (1) de voorwerpen die Gods heerlijkheid uitdrukken
(ark, tafel der toonbroden, kandelaar) (Ex 25)
- (2) de eigenlijke woning (Ex 26)
- (3) de middelen om de band van Gods volk met God in stand te houden (brandofferaltaar, voorhof, priesters, dagelijks brandoffer) (Ex 27-29)
- (4) tot God naderen (reukofferaltaar & reukwerk, wasvat) (Ex 30)

De ark (Ex 25:10-22) (a)

God begint met het hart van de tabernakel! Zijn eigenlijke ‘woning’ (vs22; God = ‘Hij die troont tussen de cherubs’: 1Sm 4:4; 2Sm 6:2; 2Kn 19:15; 1Kr 13:6; Ps 80:2; 99:1; Js 37:16 [7x])

Hebr. *aron* (als in de synagoge; niet *téva*, als in Gn 6:14 ‘ark’ van Noach; Ex 2:3 biezen kistje)

Rasji: Bezaleël (35:30-35) maakte eigenlijk 3 kisten: 2 van goud & 1 van hout, die precies in elkaar pasten

Vs11: gouden krans, als ‘de kroon van de Torah’, een koninklijk symbool (Rasji)

De ark

De ark (Ex 25:10-22) (b)

God kon alleen ‘wonen’ in Jesjoea! Ko 1:19; 2:9

Vs11: *Hout*: Jesjoea’s menselijke natuur (Js 53:2), ***fijn***
goud: Jesjoea’s goddelijke natuur (zo steeds!)

Mysterie!! > niet inkijken/aanraken: 1Sm 6:19; 2Sm 6:7

Vs12-15: gedragen door de woestijn (vgl. 1Kn 8:8)

Vs16,21: in de ark de 2 tafelen (‘verbondscontract’)

Vgl. Jesjoea: de wet ‘in zijn binnenste’ (vgl. Ps 40:9)

Vs20: cherubs breiden vleugels over ark & wet uit

De wegen van de ark (a)

1. gebouwd & in de tabernakel geplaatst (Ex 37+40)
2. door de woestijn gedragen (Nm 10:33,35)
3. door de Jordaan gedragen (Jz 3:3-17; 4:5-18)
4. rondom Jericho gedragen (Jz 6:4-13)
5. tussen Ebal & Gerizim geplaatst (Jz 8:33)
6. in Silo geplaatst (Ri 20:27; 1Sm 3:3)
7. bij de Filistijnen omzwervend (1Sm 4v.)
8. in Bet-Sjemes & Kirjat-Jearim (1Sm 6)

De wegen van de ark (b)

9. tijdelijk bij Saul in het leger? (1Sm 14:18)
10. in het huis van Obed-Edom (2Sm 6; 1Kr 13)
11. op Sion, in een tent (2Sm 6v.; 11:11; enz.)
12. met David op de vlucht en terug (2Sm 15:24-29)
13. in Gibeon (1Kn 3; 1Kr 16+21; 2Kr 1)
14. in de tempel van Salomo: plaats van 'rust' voor de ark (1Kn 6:19; 8:1-9; 1Kr 22:19; 28:2,11; 2Kr 5v.)
15. tijdelijk verwijderd geweest en terug (2Kr 35:3)
16. weggevoerd in ballingschap (vgl. Jr 3:16)

Namen van de ark

- (a) '*ark der getuigenis*': alleen in de woestijn, van Ex 25:22 tot Jz 4:16 (oprijzen uit de Jordaan)
- (b) '*ark des verbonds*' (van Nm 10:33 tot Hb 9:4)
- (c) '*ark van JHWH*' (van Jz 3:13 tot 2Kr 8:11)
- (d) '*ark van God*': in de tijd van haar vreemdelingschap (van 1Sm 3:3 tot 2Kr 1:4)

Betekenis:

- 1. Gods troon in de hemel (Hb 9:24)
- 2. Jesjoea, het vleesgeworden Woord (Hb 10:20)

Het verzoendeksel (vs17-22)

Hebr. *kippóret*, van *k-p-r*, ‘verzoenen’, lett. ‘zoenmiddel’ (LXX, Hb 9:5: *hilastèrion*, in Rm 3:25 ‘zoenmiddel’)

Vs18-20: twee ‘cherubs der heerlijkheid’ (Hb 9:5): uitvoerders van Gods oordeel (Gn 3; Ez 1+10); betekenis:

(a) Gods zetel (troont ‘tussen de cherubs’); vgl. Ps 18:11

(b) de cherubs zien neer op de heilige eisen van God

(c) Lv16:14v.: het bloed is tussen hen en de wetstafelen

God spreekt vanaf de ark

Vs22: Ibn Ezra: in het heiligdom zou de *Sjechinah* komen wonen, die daar tot Mozes zou spreken, zodat hij de berg niet meer zou hoeven te bestijgen

Vervulling: Nm 7:89: God sprak van ‘tussen de cherubs’ (vgl. Ex 29:43 ‘dáár Israël ontmoeten’)

Vgl. Lv1:1 ‘vanuit de tent der ontmoeting’ (Rasji: ... maar vanaf het verzoendeksel)

God woont in de tabernakel > in het allerheiligste > op het verzoendeksel

De tafel der toonbroden (vs23-30)

Vs23-29 maten, materiaal, rand & krans, ringen

Kern: vs30: ‘toonbrood’ (*lèchem panim*) op de tafel

Verklaring: Lv 24:5-9: ‘vanwege de Israëlieten’: Israël voor God gedacht in het heiligdom (met wierook: beeld van Jesjoea) > op sabbat door priesters gegeten (zich voeden met wat voor God welgevallig is)

Tafel zélf benadrukt = Jesjoea (*ark*: God voorgesteld aan zijn volk in Jesjoea; *tafel*: Gods volk voorgesteld aan God in Jesjoea)

De tafel der toonbroden

De kandelaar (30:31-39)

Vs31 louter goud! > Jesjoea als Lichtgever (olie: in de kracht van de Heilige Geest) (2Sm 21:17; 1Kn 11:36; 15:4; 2Kn 8:19; 2Kr 21:7 Messias)

Vs32 naar beide zijden 3 zijarmen (geen afmetingen!)

Vs33-35 versierd met amandelbloemen & -knoppen > 'paradijselijk' element! (vgl. 1Kn 6:18,29-31 tempel)

7 lampen: schijnen voor JHWH (Ex 40:25), op de tafel & de kandelaar zelf (Lv 24:1-9; Nm 8:1-4) (dus ≠ getuigenis in de wereld, zoals de 7 kandelaars in Op 1)

De kandelaar

Einde 1^e les

De dekkleden (Ex 26:1-14) (a)

1. Het viervoudige dak van de tabernakel

- (a) 10 tentkleden van linnen en 3-kleurige wol, 5 bij 5 verbonden met lussen en gouden haakjes (vs1-6):
intrinsieke heerlijkheid (cherubs! vgl. Op 19:8)
- (b) daaroverheen: 11 tentkleden van geitenhaar, 5 bij 6 verbonden met lussen en koperen haakjes (vs7-13):
afzondering voor God (geit = zondoffer; afzondering van alles in het zondoffer veroordeeld wordt)

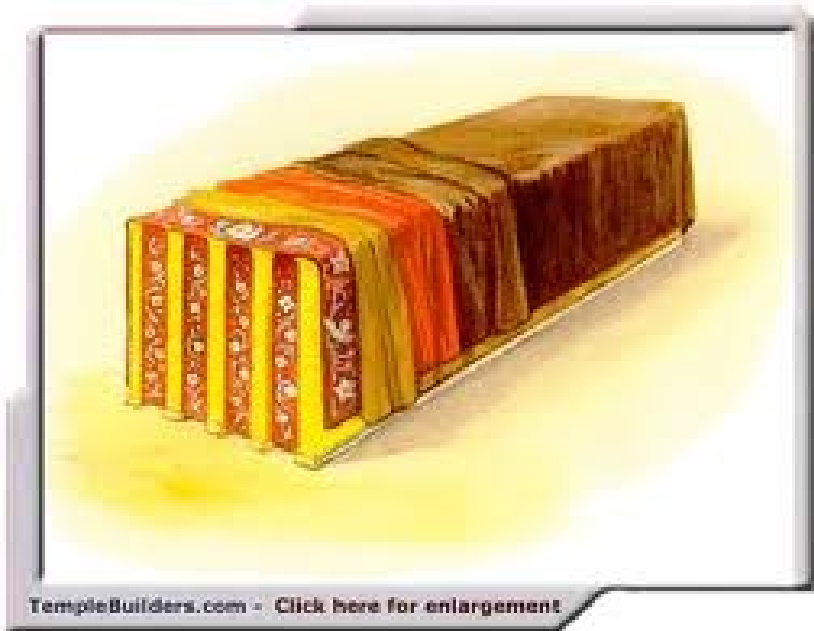
De dekkleden (Ex 26:1-14) (b)

- (a) daaroverheen: dekkleed van roodgeverfde ramsvel-
len (vs14a): **toewijding aan God** (ram = inwijdings-
offer; toewijding tot in de dood [rood])
- (b) daaroverheen: dekkleed van zeekoevellen (vs14b):
onaantastbaarheid (niet aantrekkelijk [Js 53:2b],
maar beproefd [Hb 4:15b])

Toepassing op:

- (1) Jesjoea) heerlijk, afgezonderd,
- (2) de Gemeente) toegewijd, onaanastbaar

De vier dekkleden

De wanden (26:15-29)

48 vergulde planken van acaciahout, verbonden met pinnen, op totaal 96 zilveren voetstukken.

N.B. Enige zilver in de tabernakel is voor voetstukken (& dwarsstangen, vgl. 27:10v.)! Spreekt van de prijs die voor de verzoening betaald wordt (Nm 3:46-51) als basis voor het hele huis.

5 vergulde dwarsbalken met ringen aan elk van de 3 zijden (vgl. 1Ko 12:24; Ko 2:19; 3:14)

Vs30: de wanden opgericht volgens het model

Planken, dwarsbalken, pilaren

Het binnenste gordijn (26:31-35)

(a) het ‘voorhangsel’ (vgl. Hb 6:19; 9:3; 10:20): maakt scheiding tussen ‘het heilige’ (*haqqôdesj*) en ‘het allerheiligste’ (*qôdesj haqqâdâsjim*, lett. ‘heilige der heiligen’)

Rasji: ‘allerheiligste’ = 10x 10x 10 el, dus kubus

Vs31: als 1^e dekkleed; cherubs bewaken de toegang tot het allerheiligste c.q. de ark (vgl. Gn 3:24)

Vs35: in ‘het heilige’ rechts de tafel, links de kandelaar (reukofferaltair nog niet genoemd)

Het buitenste gordijn (26:36v.)

- (b) het toegangsgordijn: zelfde, maar zonder cherubs
Binnen: 4, voorkant: 5 pilaren; vgl. Op 3:12; Gl 2:9
Blauwpurper: Jh; het ‘hemelse’ aspect (Jh 3:13; 1Ko 15:47, de ‘hemelse mens’)
Roodpurper: Lc; het ‘koninklijk-universele’ aspect
Scharlaken: Mt (zie 27:28!); lett. ‘worm’ (*tôla ‘at*, Ps 22:7 Messias): het ‘aards-menselijke’
Linnen: Mc; het ‘morele’ aspect: de dienstknecht, praktische gerechtigheid (Op 19:8; Ps 132:9)

Het brandofferaltaar (27:1-8)

Altaar van acaciahout, overtrokken met koper

Alg.: Mt 23:19 (Jesjoea als drager van de offerdienst)

vier horens: beeld van kracht & veiligheid (vgl. 1Kn 1:50v. Adonia; 2:28 Joab; Ps 118:27)

hulpgerei (voor het vlees, de as, de kolen, het bloed sprengen), ringen, draagbomen

halverwege koperen rooster (op zelfde hoogte [1 ½ el] als ark & tafel der toonbroden (van ‘zelfde niveau’)

Het brandofferaltaar

De altaardienst

- (a) *brandoffer*: het hele offerdier (behalve huid, mest & bloed) op altaar verbranden
- (b) *spijsoffer*: handvol meel (met olie & wierook) op het altaar
- (c) *vredeoffer*: nieren & vet van de ingewanden op het altaar ('brood' van God)
- (d) *zond- & schuldoffer*: vet op het altaar, bloed aan de horens van het altaar

bloed *rondom* het altaar sprenkelen

De voorhof (27:9-19)

Voorhof van 50 bij 100 el, linnen wanden, 60 pilaren met koperen voetstukken & zilveren dwarsstangen

De ‘poort’ (27:16-18)

Oostelijke ingang van 20 el, linnen & 3x wol (breed! Jh 10:6; 14:6; Hd 4:12; 1Tm 2:5)

- (a) *buiten de voorhof*: de ‘wereld’ (ingang uitnodigend! maar niet te ‘evangelistisch’: het gaat steeds om Gods volk, dat verlangt tot God te naderen)
- (b) *binnen de voorhof*: het volk van God (Op 21:27)
- (c) *in het heilige*: de priesters
- (d) *in het allerheiligste*: de hogepriester, 1x per jaar

De voorhof

Enkele afmetingen

Omheining (zonder de ingang): 280 el (10x 7x 4)

Onderste dekkleed: 10 x 28 el = 280 el

Het allerheiligste = kubus van 10x 10x 10 el

Voorhangsel en ingangsgordijn: linnen van 10x 10 el

Voorhofingang zelfde oppervlakte: 20x 5 el

Tussen elke 2 pilaren: linnen van 5x 5 el

Altaar: 5x 5 el

Einde 2^e les